

Објава на Комисијата
која се однесува на примената на Регионалната конвенција за
Паневромедитеранските преференцијални правила за потекло или на
протоколите за правила за потекло кои овозможуваат дијагонална
кумулација помеѓу договорните страни на Конвенцијата
(C/2024/7561)

За целите на примена на дијагоналната кумулација на потеклото помеѓу договорните страни на Регионалната конвенција за Паневромедитеранските преференцијални правила за потекло¹ (во натамошниот текст „Конвенција“), засегнатите страни се известуваат меѓусебно, преку Европската комисија, за правилата за потекло кои се во сила со другите страни.

Се напоменува дека кумулацијата може да се применува само доколку страните на финално производство и крајна дестинација имаат склучено договори за слободна трговија, со сите страни кои учествуваат во стекнувањето на статус на потекло, односно со сите страни од каде потекнуваат сите употребени материјали. Материјалите кои потекнуваат од страна која нема склучено договор со страни на финално производство и/или крајна дестинација ќе бидат третирано како материјали без потекло. Специфични примери се дадени во Објаснувачките забелешки кои се однесуваат на Паневромедитеранските протоколи за правила на потекло.

Врз основа на известувањата од страните до Европската комисија, табелите во прилог се однесуваат на:

Табела 1- поедноставен преглед на можностите за кумулација.

Табела 2 и 3- датумот од кој се применува дијагоналната кумулација.

Во **Табела 1**, со знакот „C“ се означува постоење на договор за слободна трговија помеѓу два партнери кој овозможува кумулација врз основа на правилата од 2012 година². За да се користи дијагонална кумулација со трет партнер, знакот „C“ треба да е присутен во сите пресеци во табелата помеѓу трите партнери.

¹ Службен весник на ЕУ L54, 26.02.2013, стр. 4.

² Правила од 2012 година: правилата во Додаток 1 од Конвенцијата во нејзината верзија објавена во ЕУ ОЈ L54 од 26.02. 2013 година и билатерални протоколи што се применуваат помеѓу договорни страни што ги содржат правилата за потекло што и претходат на Конвенцијата објавени во ЕУ ОЈ L54 од 26.02.2013 година;

Во **Табела 1**, со знакот „R“ SE означува постоењето помеѓу 2 партнери на договор за слободна трговија кој овозможува кумулација врз основа на правилата од 2013 година³. За да се користи дијагонална кумулација со трет партнер, „R“ треба да биде присутно во сите пресек на табелата помеѓу 3-те партнери.

За целите на примената на преодните одредби воведени со Одлуката 2/2024 на Заедничкиот комитет што се применуваат меѓу две договорни страни, материјалите што потекнуваат од друга договорна страна во согласност со правилата од 2012 година може да се користат во кумулација според правилата од 2023 година со примена на принципот на пропустливост како што е предвидено со Единствен член, став 2 од таа Одлука.

Меѓутоа, постојат исклучоци во однос на дијагоналната кумулација. За ваквите случаи, или (1), (2) или (*) ќе укажат на тоа дека е потребно да се земат во предвид исклучоци.

Датумите наведени во **Табела 2** се однесуваат на:

- датумот на примена на дијагонална кумулација која е овозможена врз основа на член 3 од Додаток 1 на Конвенцијата, кога во договорите за слободна трговија има одредби за примена на Конвенцијата. Во тој случај до датумот е наведена ознака „С“;
- датумот на примена на протоколите за потекло кои ѝ претходат на Конвенцијата и кои ја овозможуваат приложената дијагонална кумулација врз основа на договорите за слободна трговија, во други случаи.
- датумот на примена на дијагоналната кумулација врз основа на член 7 од Додаток I на Конвенцијата како што е изменето со Одлуката бр. 1/2023 на Заедничкиот комитет на Конвенцијата од 7 декември 2023 година⁴. Во тој случај на датумот му претходи знакот „(R)“

Датумите наведени во **Табела 3** се однесуваат на датумите на примена на протоколите за правила за потекло кои овозможуваат дијагонална кумулација согласно договорите за слободна трговија помеѓу Европска унија, Турција и земјите учеснички во Процесот на стабилизација и асоцијација. Секогаш кога во договорите за слободна трговија помеѓу овие Договорни страни ќе се вградат одредби за примена на Конвенцијата, во тој

³Правила од 2023 година: правилата во Додаток 1 од Конвенцијата во неговата верзија изменета со Одлуката бр. 1/2023 на Заедничкиот комитет и објавена во ЕУ ОЈ L 2024/390 од 19.02.2024 година (Службен весник на РСМ број 261/24), ELI: <http://data.europa.eu/eli/L/2024/390/oj>.

⁴ Службен весник на ЕУ L 2024/390, 19.02.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/L/2024/390/oj>.

случај датумот со ознаката „C“ и/или „(R)“ во зависност од случајот ќе биде додаден во Табела 2.

Исто така се напомнува дека материјалите со потекло од Турција опфатени со Царинската унија ЕУ-Турција, можат да бидат вградени како материјали со потекло за целите на дијагоналната кумулација помеѓу Европската унија и земјите кои учествуваат во Процесот на стабилизација и асоцијација со кои постои важечки протокол за потекло.

Шифрите на договорните страни наведени во табелите се дадени подолу:

- Европска унија	EU
- ЕФТА држави	
- Исланд	IS
- Швајцарија (вклучувајќи и Лихтенштајн) ⁵	CH (+LI)
- Норвешка	NO
- Фарски острови	FO
- Учеснички на Барселона процесот	
- Алжир	DZ
- Египет	EG
- Израел	IL
- Јордан	JO
- Либан	LB
- Мароко	MA
- Палесина*	PS
- Сирија	SY
- Тунис	TN
- Турција	TR
- Учеснички на Процесот на стабилизација и асоцијација	
- Албанија	AL
- Босна и Херцеговина	BA
- Северна Македонија	MK
- Црна Гора	ME
- Србија	RS
- Косово **	KO
- Република Молдавија	MD
- Грузија	GE
- Украина	UA

⁵ Швајцарија и Кнежевството Лихтенштајн формираат Царинска унија.

* Оваа ознака нема да се толкува како признавање на држава Палестина и не е во спротивност со индивидуалните позиции на земјите-членки по ова прашање.

** Оваа ознака не е во спротивност со позициите за статусот и е во согласност со Резолуцијата 1244 и Мислењето на Меѓународниот суд на правдата за декларацијата за независност на Косово

Оваа објава ја заменува објавата од Службен весник на ЕУ С/2024/3107 од 03.05.2024 и објавата од Службен весник на ЕУ С/2024/1637 од 20.02.2024 година.

Табела 1: Поедноставен преглед на можностите за дијагонална кумулација во пан-евро-мед зоната

		ЕФТА земји				Учеснички на Барселона процесот										Учеснички на процесот на стабилизација и асоцијација									
	EU	CH (+LI)	IS	NO	FO	DZ	EG	IL	JO	LB	MA	PS	SY	TN	TR	AL	BA	KO	ME	MK	RS	MD	GE	UA	
EU		CR	CR	CR	CR	C	C	C	C		C	C		C	C(1)	R	R	CR	R	CR	R	CR	CR	C	
CH (+LI)	CR		CR	CR	C		C	C	C	C	C	C		C	CR	R	R		R	CR	R		CR	C	
IS	CR	CR		CR	C		C	C	C	C	C	C		C	CR	R	R		R	CR	R	CR	CR	C	
NO	CR	CR	CR		C		C	C	C	C	C	C		C	CR	R	R		R	CR	R	CR	CR	C	
FO	CR	C	C	C										CR											
DZ	C																								
EG	C	C	C	C					C		C			C	C										
IL	C	C	C	C					C					C											
JO	C	C	C	C			C	C			C			C											
LB		C	C	C																					
MA	C	C	C	C			C		C					C	C										
PS	C	C	C	C											C										
SY															C										
TN	C	C	C	C			C		C		C				C										
TR	C(1)	CR	CR	CR	CR		C	C			C	C	C			C(*)	C(*)	(*)	C(*)	C(*)	C(*)	C	C(2)		
AL	R	R	R	R											C(*)		R	R	R	R	R	R	R		
BA	R	R	R	R											C(*)	R		R	R	R	R	R	R		
KO	CR														(*)	R	R		R	CR	R	R			
ME	R	R	R	R											C(*)	R	R	R		R	R	R			
MK	CR	CR	CR	CR											C(*)	R	R	CR	R		R	CR		C	
RS	R	R	R	R											C(*)	R	R	R	R	R		R			
MD	CR		CR	CR											C	R	R	CR	R	CR	R			C	
GE	CR	CR	CR	CR											C(2)									C	
UA	C	C	C	C																C		C	C		

(*)Дијагоналната кумулација помеѓу Турција, Албанија, Босна и Херцеговина, Косово, Северна Македонија, Црна Гора и Србија е возможна. Сепак, потребно е да се види во Табела 3 за можноста за дијагонална кумулација помеѓу Европска Унија, Турција Албанија, Босна и Херцеговина, Косово, Северна Македонија, Црна Гора и Србија.

- (1) За стоките опфатени со ЕУ-Турција царинската унија, датумот на примена е 27 Јули 2006.
 За земјоделските производи, датумот на примена е 1 Јануари 2007 (не е можна кумулација со MD и GE).
 За производи од јаглен и челик, датумот на примена е 1 Март 2009 (не е можна кумулација со MD и GE).
- (2) За стоките:
 - од Глава 1-24 од Хармонизираниот систем и
 - опфатени со Анекс I од ДСТ помеѓу Република Турција и Грузија, кумулацијата може да се примени само за потекло од Република Турција или Грузија.

Табела 2: датум на примена на правила за потекло кои овозможуваат дијагонална кумулација во пан-евро-мед зоната

EFTA states			Participants in the Barcelona Process										Participants in the EU's Stabilisation and Association Process									
CH(+LI)	IS	NO	FO	DZ	EG	IL	JO	LB	MA	PS	SY	TN	TR	AL	BA	KO	ME	MK	RS	MD	GE	UA
(C) 1.2.2016 (R) 1.1.2025	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 12.5.2015 (R) 1.1.2025	1.11.2007	(C) 1.2.2016	1.1.2006	(C) 1.9.2021		1.12.2005	(C) 1.3.2016		1.8.2006	(1)	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 9.12.2016 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2016 (R) 1.1.2025	(C) 1.2.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.2.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.12.2016 (R) 1.1.2025	(C) 1.6.2018 (R) 1.1.2025	(C) 1.1.2019

DZ	FO	NO	IS	CH	EU
1.11.2007	(C) 12.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.2.2016 (R) 1.1.2025	EU
	1.1.2006	(C) 1.7.2013 (R) 1.1.2025	(C) 1.7.2013 (R) 1.1.2025		CH(04)
	1.11.2005	(C) 1.7.2013 (R) 1.1.2025		(C) 1.7.2013 (R) 1.1.2025	IS
	1.12.2005		(C) 1.7.2013 (R) 1.1.2025	(C) 1.7.2013 (R) 1.1.2025	NO
		1.12.2005	1.11.2005	1.1.2006	FO
					DZ
		1.8.2007	1.8.2007	1.8.2007	EG
		1.7.2005	1.7.2005	1.7.2005	IL
		17.7.2007	17.7.2007	17.7.2007	JO
		1.1.2007	1.1.2007	1.1.2007	LB
		1.3.2005	1.3.2005	1.3.2005	MA
		1.5.2016	1.5.2016	1.5.2016	PS
					Ş
		1.8.2005	1.3.2006	1.6.2005	TN
	(C) 1.10.2017 (R) 1.1.2025	(C) 1.12.2019 (R) 1.1.2025	(C) 1.12.2019 (R) 1.1.2025	(C) 1.12.2019 (R) 1.1.2025	TR
		(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	AL
		(C) 1.1.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.1.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.1.2015 (R) 1.1.2025	BA
					KO
		(C) 1.11.2012 (R) 1.1.2025	(C) 1.10.2012 (R) 1.1.2025	(C) 1.9.2012 (R) 1.1.2025	ME
		(C) 1.4.2022 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2022 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2022 (R) 1.1.2025	MK
		(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	RS
		(R) 1.1.2025	(R) 1.1.2025		MD
		(C) 1.9.2017 (R) 1.1.2025	(C) 1.9.2017 (R) 1.1.2025	(C) 1.5.2018 (R) 1.1.2025	GE
		1.6.2012	1.6.2012	1.6.2012	UA

MD	RS	MK	ME	
(C) 1.12.2016 (R) 1.1.2025	(C) 1.2.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.2.2015 (R) 1.1.2025	EU
	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	1.2.2016 (C) 1.4.2022 (R) 1.1.2025	(C) 1.9.2012 (R) 1.1.2025	CH(010)
	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	1.5.2015 (C) 1.4.2022 (R) 1.1.2025	(C) 1.10.2012 (R) 1.1.2025	IS
	(C) 1.5.2015 (R) 1.1.2025	1.5.2015 (C) 1.4.2022 (R) 1.1.2025	(C) 1.11.2012 (R) 1.1.2025	NO
				FO
				DZ
				EG
				IL
				JO
				LB
				MA
				PS
				Σ
				TN
(C) 1.10.2017	(C) 1.6.2019	(C) 1.8.2018	(C) 1.6.2021	TR
(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	AL
(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.2.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.2.2015 (R) 1.1.2025	(C) 1.2.2015 (R) 1.1.2025	BA
(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	KO
(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025		ME
(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025		(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	MK
(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025		(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	RS
	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	(C) 1.4.2014 (R) 1.1.2025	MD
				GE
(C) 24.5.2023		(C) 6.7.2023		UA

ME	1.1.2008	26.7.2007	22.11.2007	1.4.2014	26.7.2007		24.10.2007	1.3.2010
RS	8.12.2009	24.10.2007	22.11.2007	1.4.2014	24.10.2007	24.10.2007		1.9.2010
TR	(1)	1.8.2011	14.12.2011	1.9.2019	1.7.2009	1.3.2010	1.9.2010	

(1) За стоките опфатени цо ЕУ-Турција царинската унија, датумот на примена е 27.06.2006. Не се применува за земјоделски производи и јаглен и челични производи.

АНЕКС

Известувања за електронско издавање на уверенија за движење ЕУР.1 и ЕУР-МЕД според став 1(г) од Препораката бр. 1/2023 и Одлуката бр. 1/2024 на Заедничкиот комитет на Конвенцијата 6

Норвешка

Систем: Altinn - владин портал за дигитален дијалог помеѓу бизниси, приватни лица и јавни агенции

Датум на започнување: 2 април 2020 година

Линк за да се потврди автентичноста на уверенијата за движење: <https://eur1.toll.no>

Турција

Систем: MEDOS - „Систем за автоматизација за сертификати за потекло и уверенија за движење“

Датум на започнување: 24 април 2018 година

Уникатната врска за секое уверение за движење започнува со:

<https://mdc.gtb.gov.tr> „<https://uygulama.gtb.gov.tr> „<https://istanbul.ebirlik.net/>“ и/или „<https://ankara.ebirlik.net/dolasim/app>“.

(достапно со скенирање на QR-кодот на сертификатот или со впишување на патеката отпечатена на сертификатот)

Мароко

Датум на започнување: 12 јануари 2021 година

Линк за да се потврди автентичноста на уверенијата за движење:

<http://www2.douane.gov.ma/certificat/>

Израел

Систем: Глобална порта

Датум на започнување: 1 април 2024 година

Линк за да се потврди автентичноста на уверенијата за движење:

<https://shaarolami-query.customs.mof.gov.il/CustomsPilotWeb/CertificateOfOrigin>

⁶Службен весник на ЕУ L, 2024/243, 15.1.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/L/2024/243/oj>.